

**ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У ЖКГ:
ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ**

Стан житлово-комунального господарства (далі — ЖКГ) та підприємств сфери суттєво впливає не лише на забезпечення першочергових потреб населення, але й на створення необхідних умов для функціонування всіх галузей національної економіки в цілому. Сфера життєзабезпечення, що задовольняє першочергові потреби як промислових споживачів, так і житлового сектора, включаючи безпосередньо населення, є визначальним чинником економічного та соціального розвитку України, її регіонів і міст. Проте найбільш значущі проблеми регіонального та міського розвитку наразі зосереджені саме у сфері ЖКГ, що характеризується незадовільним фінансово-економічним і технічним станом, відсутністю системної, цілеспрямованої державної політики у сфері надання житлово-комунальних послуг, неефективністю існуючої системи управління та фінансового забезпечення, високою ресурсоемісністю, зростанням кредиторської і дебіторської заборгованості, рівня зносу основних фондів, значними витратами фінансових і матеріальних ресурсів, відсутністю інвестицій у сфері життєзабезпечення та, як наслідок, низькою якістю послуг. Отже, у даний час як на рівні міст і регіонів України, так і в цілому держави достатньо гостро постають питання реалізації реформ у ЖКГ, впровадження нових форм господарювання, енергозберігаючих технологій у сфері життєзабезпечення з метою досягнення європейських стандартів із витрат енергетичних ресурсів на виробництво та надання послуг з централізованого опалення, холодного та гарячого водопостачання, утримання житла тощо. Все це обумовлює необхідність термінової концентрації спільних зусиль (науковців, владних і бізнесових структур, громадських організацій, населення) на вирішення проблем галузі.

Зважаючи на надзвичайну актуальність розробки шляхів реформування та розвитку ЖКГ, цієї проблематиці присвячено цілий ряд наукових досліджень і розробок. Так, сучасні напрями реформування ЖКГ, включаючи вдосконалення системи фінансового забезпечення житлово-комунальної інфраструктури, тарифорегулювання у сфері життєзабезпечення, стали предметом вивчення й аналізу вітчизняних учених — Г. Волинського, О. Димченка, І. За-

патріної, Т. Качали [1–4]. Теоретико-методичні та прикладні аспекти стабілізації стану і розвитку ЖКГ, підвищення ефективності діяльності комунальних підприємств на основі системного аналізу представлені в роботах В. Дорофійенка, О. Лук'яненка, І. Мельник, В. Полуянова, О. Тищенка [5–7].

Проте окремі теоретичні та практичні питання щодо досліджуваної проблематики досі не отримали комплексного наукового обґрунтування. Пошук оптимальних інструментів та ефективних механізмів комплексного вирішення проблем реформування ЖКГ, розвитку підгалузей і господарюючих суб'єктів сфери життєзабезпечення продовжується.

Віддаючи належне працям зазначених науковців, слід констатувати необхідність систематизації, уточнення, вдосконалення окремих наукових положень у сфері реформування та розвитку ЖКГ міста з ціллю покращення рівня життя населення. Зазначене обумовлює актуальність і визначає *мету статті, яка полягає в розробці пропозицій щодо забезпечення стабілізації стану й розвитку ЖКГ України, підвищення ефективності діяльності підприємств сфери життєзабезпечення, зокрема, за рахунок використання інструментів державно-приватного партнерства як одного з найважливіших ринкових важелів реформування галузі.*

Слід зазначити, що поліпшенню економічних результатів функціонування ЖКГ і діяльності підприємств, що надають житлово-комунальні послуги, багато в чому сприятиме створення і впровадження сучасних ефективних форм господарювання у сфері життєзабезпечення з урахуванням визначених пріоритетних напрямів її реформування, зокрема, розвиток та реалізація державно-приватного партнерства.

Оцінка нормативно-правової площини для впровадження державно-приватного партнерства в житлово-комунальній сфері міста дозволяє констатувати, що наразі, поряд з базовим Законом України «Про державно-приватне партнерство» від 1 липня 2010 р. № 2404-VI (набув чинності в жовтні 2010 р.) [8] для забезпечення його реалізації прийнято низку підзаконних нормативних актів [9–12], якими в даний час майже нівельовано існуючі лакуни в регламентації організаційно-правових засад

взаємодії державних партнерів із приватними, визначено основні принципи та перспективні напрями державно-приватного партнерства на договірній основі, а також порядок надання державної підтримки його здійснення, зокрема в ЖКГ.

Крім того, 16 вересня 2009 р. Кабінет Міністрів України затвердив документ галузевої спрямованості — Концепцію розвитку державно-приватного партнерства в ЖКГ [13], метою якої виступає розвиток економічних, правових і організаційних засад реалізації державно-приватного партнерства в ЖКГ як елементу системи фінансового забезпечення модернізації і відновлення житлового фонду та житлово-комунальної інфраструктури.

Варто підкреслити, що розвиток і реалізація державно-приватного партнерства в ЖКГ цілком відповідає також стратегічним і програмним документам щодо розвитку міст, регіонів і країни в цілому. Так, у Національному плані дій на 2011 р. щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010–2014 рр. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» (далі — Національний план дій на 2011 р.) в якості одного з найважливіших завдань залучення інвестицій і сприяння розвитку підприємництва заявлено забезпечення ефективності та прозорості функціонування механізму державно-приватного партнерства. Зокрема, в рамках цього заходу Кабінетом Міністрів України в червні 2011 р. передбачалося розглянути проект відповідного акта про затвердження Порядку проведення конкурсу з визначення приватного партнера для здійснення державно-приватного партнерства щодо об'єктів державної, комунальної власності або тих, що належать Автономній Республіці Крим. Крім того, з метою технічного переобладнання, підвищення ресурсо- та енергоефективності ЖКГ Національним планом дій на 2011 р. передбачається удосконалення механізму державно-приватного партнерства для модернізації інфраструктури, залучення фінансових ресурсів вітчизняних і міжнародних організацій для реалізації інвестиційних проектів у сфері ЖКГ, включаючи наступні заходи: розроблення та затвердження нормативно-правових актів Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України щодо методичних рекомендацій з питань організації проведення конкурсу на укладення договорів концесії у сфері водо-, тепlopостачання і водовідведення та укладення відповідних договорів (жовтень 2011 р.), розроблення проекту Закону України про внесення змін до Закону України «Про особливості передачі в оренду чи концесію об'єктів централізованого водо-, тепlopостачання і водовідведення, що перебувають у комунальній власності» (липень 2011 р.) та його внесення на розгляд Верховної Ради Украї-

ни (серпень 2011 р.), розроблення спеціальної навчальної програми з питань впровадження державно-приватного партнерства в комунальному господарстві для посадових осіб місцевого самоврядування (листопад 2011 р.) тощо [14].

При цьому п. 4 Положення про проекти із пріоритетних напрямів соціально-економічного та культурного розвитку (національні проекти), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 8 грудня 2010 р. № 1255, регламентується можливість участі держави в реалізації національних проектів на умовах державно-приватного партнерства [15].

Згідно з положенням Програми науково-технічного розвитку Донецької області на період до 2020 р. [16, с. 133–134] науково-дослідницькі роботи, які стимулюватимуть розвиток ЖКГ регіону, повинні бути спрямовані на забезпечення населення житлово-комунальними послугами високої якості при зниженні їх собівартості; розробку і впровадження ефективно діючого фінансового механізму на засадах самоокупності та самофінансування галузі; зменшення витрат та втрат енергоносіїв, проведення ефективної енергозберігаючої політики; підтримка у сфері діяльності природних монополій, таких як тепло-, водопостачання та водовідведення тощо, чому сприятиме використання інструментарію державно-приватного партнерства у сфері ЖКГ.

Проте, як свідчать численні дослідження, присвячені даній проблематиці [17–22] (і з цим не можна не погодитися), в питаннях розвитку і реалізації державно-приватного партнерства в ЖКГ все ще залишається багато проблемних питань і невизначеностей, що значно підвищують рівень ризикованості партнерських угод для кожної зі сторін, а, отже, потребують невідкладного вирішення. Серед основних з них слід виділити такі:

недосконалість механізму та відсутність дієвих важелів впливу держави на суб'єктів ринку житлово-комунальних послуг, необхідність удосконалення системи державного регулювання природних монополій, оскільки, як справедливо зазначено у працях Ю. Макогона, В. Ляшенко [23, с. 423], допуск приватного сектора у природні монополії є можливим тільки там, де існують чіткі, стабільні, легітимні правила і норми, інституціональне середовище, система державного регулювання і контролю;

недостатньо пророблена бюджетна підтримка ЖКГ з точки зору стимулювання приватних інвестицій, зокрема, відсутність чітко визначених принципів бюджетної підтримки ЖКГ на період приведення тарифів на послуги підприємств сфери життєзабезпечення до економічно обґрунтованого рівня. Так, у 2011 р. Державною фінансовою інспекцією була проведена перевірка 20 % комунальних підприємств України, за наслідками якої фінансові порушення були

виявлені у 70 % підприємств ЖКГ із загальної вибірки на суму 380 млн грн. При цьому сума доведених прямих збитків склала 165 млн грн, зокрема 142 млн грн склали збитки бюджету внаслідок необгрунтованого виділення субвенцій з державної казни на компенсацію різниці собівартості та фактичної ціни послуг там, де їх надання збиткове [24]. Також результати проведеної фінансової перевірки дозволяють констатувати масовий характер випадків штучного завищення витрат, вексельних схем, переуступки боргів комунальними підприємствами. Особливо широко поширені схеми, що передбачають прибутки шляхом отримання необгрунтованих субвенцій з бюджету. У зв'язку з цим особливого контролю вимагають процеси формування витрат підприємствами ЖКГ, зміни складових собівартості їх послуг;

недосконалість законодавчого забезпечення тарифоутворення на житлово-комунальні послуги в Україні, необхідність удосконалення нормативно-правового регулювання в цій сфері, що створить передумови для підвищення прозорості, передбачуваності та прогнозованості тарифної політики господарюючих суб'єктів ЖКГ на середньо- та довгострокову перспективу. Це, у свою чергу, стимулюватиме потенційних інвесторів, які зможуть повернути вкладені кошти за рахунок встановлення економічно обгрунтованих тарифів і зменшення собівартості послуг (шляхом скорочення рівня споживання енергоресурсів).

Згадане свідчить про те, що основною перешкодою, найважливішим і найвпливовішим чинником-погрозою для розвитку та реалізації державно-приватного партнерства в ЖКГ України є недосконалість тарифорегулювання і неузгодженість процесів тарифоутворення у сфері життєзабезпечення. Проте Урядом країни останнім часом вжито певних заходів щодо вирішення зазначених проблем. Зокрема, 1 червня 2011 р. Кабінет Міністрів України затвердив єдину методику тарифоутворення у сфері житлово-комунальних послуг. Відтепер, згідно зазначеному документу, а також Закону України «Про Національну комісію регулювання ринку комунальних послуг України» (ст. 6) [25] і Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (із відповідними змінами та доповненнями, внесеними, відповідно, до ст. 19 Закону України «Про Національну комісію регулювання ринку комунальних послуг України») (ст. 28) [26], тарифами фактично управлятимуть два центри впливу:

1) Національна комісія з регулювання ринку комунальних послуг (що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, зокрема, встановлюватиме тарифи на теплову енергію, централізоване водопостачання та водовідведення);

2) Національна комісія з регулювання електроенергетики (встановлюватиме ціну газу, який

відпускається для потреб населення і підприємств теплокомуненерго).

Основні нововведення Постанови Кабінету Міністрів України «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги» від 1 червня 2011 р. № 869 [27] (далі — Постанова) щодо порядку формування, розрахунку, встановлення тарифів у розрізі видів послуг полягають у наступному:

порядок формування *тарифів на теплову енергію* передбачає визначення обгрунтованих витрат на її виробництво, транспортування і постачання, можливість формування як одно-, так і двоставкових тарифів на послуги з *централізованого опалення і постачання гарячої води* за наведеним у Постанові алгоритмом;

порядок формування *тарифів на централізоване водопостачання і водовідведення* здійснюється відповідно до річних планів діяльності, що ліцензується, по постачаннях теплової енергії, централізованому водопостачанню і водовідведенню. Планові витрати повинні бути економічно обгрутованими з урахуванням основних особливостей технологічних процесів конкретного виробництва. Розмір тарифів повинен плануватися на рік вперед з урахуванням вартості витрат;

порядок розрахунку *тарифів на послуги з утримання будинків і споруд*, а також прибудинкових територій встановлюється на основі спеціальної формули. Аналогічно формується роздрібний тариф на *електроенергію*;

порядок встановлення *роздрібних цін на природний газ* для населення передбачає диференціацію таких цін залежно від річного обсягу споживання газу і наявності/відсутності лічильників газу. Якщо лічильника немає, ціна ресурсу автоматично збільшується на 10 %. Роздрібні ціни на природний газ для населення розраховуються Національною комісією з регулювання електроенергетики, яка повинна враховувати середньозважену ціну газу (також розраховується за відповідною формулою), витрати, пов'язані з його закупівлею і реалізацією, а також збор у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів всіх форм власності, загальний тариф на транспортування газу.

Сильною стороною затвердженої Постановою єдиної методики тарифоутворення є достатньо чітка регламентація складу всіх видів витрат, що включаються до собівартості послуг централізованого опалення, водопостачання, водовідведення, утримання будинків і споруд та, відповідно, її структури, алгоритму формування одно- та двоставкових тарифів на теплову енергію, на послуги з централізованого опалення та постачання гарячої води, порядку визначення планованого прибутку для врахування

його в тарифах на послуги, зрозумілий механізм коригування тарифів тощо, що сприятиме забезпеченню збалансованості інтересів суб'єктів господарювання, споживачів та держави.

Проте Постанова неоднозначно, а у ряді випадків і відверто негативно охарактеризована профільними фахівцями та вітчизняним істеблішментом. На жаль, дійсно, слід визнати, що багато проблемних аспектів і «методологічних колізій» тарифоутворення у сфері житлово-комунальних послуг затвердження відповідної єдиної методики не усунуло. Так, реалізація положень Постанови навряд чи дозволить добитися заявлених в документі зниження вартості комунальних послуг і прозорості алгоритму тарифоутворення для споживачів. Більш того, відповідно до чинної редакції Постанови територіальна громада позбавлена можливості впливу на тарифоутворення — пункти про громадське обговорення тарифів в тексті документа відсутні, також як і пункт про обмеження рентабельності компаній, що надають комунальні послуги.

Що стосується сучасного стану тарифоутворення на житлово-комунальні послуги, то в умовах обмеженого бюджетного фінансування підгалузі органами місцевого самоврядування задля стримування зростання тарифів для населення протягом багатьох років використовується практика перекладання частини витрат з виробництва послуг на комерційних споживачів. Так, протягом багатьох років тарифи на послуги практично всіх підгалузей ЖКГ для комерційних споживачів значно перевищували тарифи для населення. Практика перехресного субсидування використовуватиметься у всіх містах України, відмінність полягає лише в розмірі й динаміці змін показника співвідношення зазначених тарифів. Певні питання викликає той факт, що на тлі поступового підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги для всіх категорій споживачів, зокрема для населення (основним завданням якого, поряд із покриттям економічно обґрунтованих витрат підприємств на виробництво й надання комунальних послуг з урахуванням планованого прибутку, включенням інвестиційної складової та відповідним зменшенням навантаження на бюджети, підвищенням рівня якості послуг, є необхідність відмови від практики перехресного субсидування), динаміку темпів зростання показника співвідношення тарифів на послуги для комерційних споживачів і населення протягом проаналізованого періоду ні зупинити, ні значно скоротити не вдалося, як, власне, й досягти інших цілей тарифорегулювання. Багато в чому це обумовлено випереджальними темпами зростання цін на ресурсно-матеріальну складову вартості житлово-комунальних послуг (йдеться про стрімке зростання цін на газ, електроенергію, вугілля тощо). Отже, основною причиною зростання збитків

підприємств ЖКГ від основної діяльності є невчасне ухвалення тарифів на житлово-комунальні послуги внаслідок громіздкої процедури узгодження і затвердження тарифів, що не дозволяє мобільно реагувати на чергові кон'юнктурні зміни. Вищенаведене дає підстави стверджувати, що потребує удосконалення порядок формування, розгляду, затвердження і коригування тарифів (цін) на всі види житлово-комунальних послуг, включаючи: приведення розміру тарифів до економічно обґрунтованого рівня при існуючому рівні цін, а також своєчасне відповідне коригування тарифів у випадку зміни цін на сировину, матеріали, паливно-енергетичні ресурси, необхідні для надання послуг, заробітної плати і доходів городян, ставок податків і зборів тощо.

У цілому, за січень-липень 2011 р. ціни на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива зросли на 10,0 %, у т. ч. плата за електроенергію на 22,9 %, квартиру — на 15,2 %, тарифи на послуги гарячого водопостачання та опалення збільшено на 13,8 %, водопостачання — на 11,5 %, водовідведення — на 10,9 %. Проте зростання тарифів на житлово-комунальні послуги не є панацеєю для «оздоровлення» галузі. Так, згідно з даними Державного комітету статистики України вітчизняні підприємства ЖКГ перебувають у критичному фінансово-економічному стані (через економічну необґрунтованість тарифів (в середньому рівень відшкодування затвердженими тарифами фактичної собівартості житлово-комунальних послуг наразі складає 63 %), збитки підприємств по галузі станом на 1 липня 2011 р. складають 2,3 млрд грн). Зокрема, для стабілізації фінансово-економічного стану підприємств теплоенергетики Урядом виділено субвенцію з державного бюджету у сумі 3,6 млрд грн на покриття різниці в тарифах для населення. Заборгованість населення з оплати житлово-комунальних послуг становила станом на кінець липня 10,4 млрд грн. Упродовж січня-липня 2011 р. населенням країни сплачено за житлово-комунальні послуги 22,6 млрд грн (103,8 % нарахованих за цей період сум). У розрізі регіонів в січні-липні 2011 р. найвищий рівень оплати за житлово-комунальні послуги спостерігався у Закарпатській, Львівській, Сумській та Кіровоградській областях (114,4 % — 111,0 %), найнижчий — в Автономній Республіці Крим, м. Севастополі та Києві, у Дніпропетровській області (96,6 % — 99,4 %). Отже, зростання заборгованості населення перед підприємствами ЖКГ об'єктивно призводить до зростання боргів самих підприємств сфери життєзабезпечення по всіх регіонах і містах України (станом на 1 лютого 2011 р. кредиторська заборгованість підприємств галузі становила 18,0 млрд грн) [28].

Висновки. Таким чином, оцінка сучасного стану ЖКГ та підприємств сфери, економіко-правово-

го забезпечення процесів тарифоутворення в галузі, аналіз спеціалізованої літератури, присвяченої досліджуваній проблематиці [19–22; 23, с. 420–421], дозволяють зробити *висновок* про доцільність реалізації державно-приватного партнерства у сфері життєзабезпечення як одного з найважливіших ринкових важелів реформування галузі. При цьому дослідження законодавчого забезпечення реалізації державно-приватного партнерства в ЖКГ підтверджує наявність певного нормативно-правового підґрунтя та достатнього інституціонального середовища для впровадження інструментарію партнерства, що в середньо- і довгостроковій перспективі створюватиме передумови досягнення збалансованості й дотримання інтересів кожного з контрагентів-учасників, залучення додаткових інвестицій і, відповідно, зменшення витрат бюджетних коштів на утримання об'єктів сфери, а також отримання низки інших потенційних переваг (рис. 1).

Як свідчить існуюча в різних регіонах України практика застосування державно-приватного партнерства, останнє, як правило, сприятиме реалізації поточних, тактичних функцій управління (зокрема, підтримка в нормальному стані житлового фонду та інженерної інфраструктури з постачання електроенергією, водою і теплом тощо).

У той же час аналіз досвіду впровадження принципів та інструментів державно-приватного партнерства в ЖКГ підтверджує, що в питаннях стратегічного характеру, які зачіпають важливі аспекти розвитку міста або регіону в цілому, роль партнерства наразі, на жаль, надзвичайно мала. У зв'язку з цим в сучасних умовах функціонування ЖКГ України потрібна певна політична воля органів місцевого самоврядування з метою виконання ними функцій активізації державно-приватного партнерства і посилення економічного розвитку, зокрема, за рахунок пошуку компромісу інтересів територіальної громади, власників інженерної інфраструктури та мереж, господарюючих суб'єктів, забезпечення їх відповідності стратегічним пріоритетам розвитку міста, регламентованим програмними документами. Проте пошуку збалансованості інтересів учасників партнерства — інвесторів, бізнесових структур, власників інфраструктурних мереж, територіальної громади, споживачів житлово-комунальних послуг і держави (органів місцевого самоврядування), а, отже, і реалізації широкого спектра інструментарію та форм державно-приватного партнерства в ЖКГ традиційно протистоїть специфіка галузевої приналежності комунальних підприємств (їх прийнято відносити до локальних природних монополій, внаслідок чого залучення приватного сектора до розвитку практично всіх підгалузей сфери життєзабезпечення викликає обережне/негативне ставлення суспільства), технологі-

чна розбалансованість галузі, її інвестиційна «непривабливість», а також горезвісна недосконалість законодавчого забезпечення діяльності вітчизняної комунальної сфери, в першу чергу в частині тарифорегулювання і тарифоутворення на послуги ЖКГ. У зв'язку з цим в умовах недостатнього бюджетного фінансування об'єктів комунальної власності особливо важливим завданням спільних дій центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування виступає визначення пріоритетних напрямів підвищення ефективності функціонування та забезпечення розвитку ЖКГ і підприємств сфери, що дозволить обрати оптимальні за критерієм часу та вартості методи управління галуззю і господарюючими суб'єктами сфери життєзабезпечення.

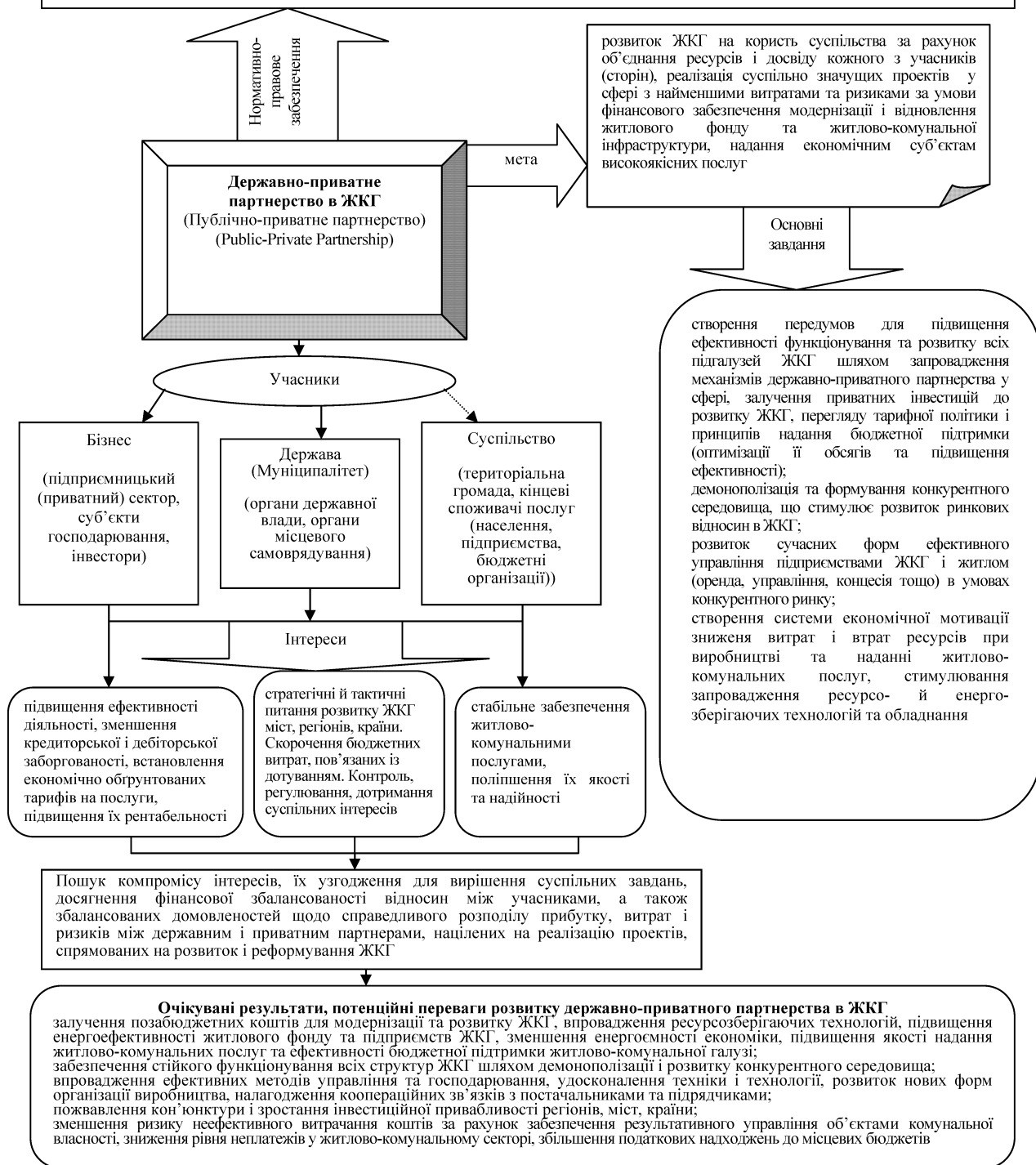
З цього приводу актуальним є теоретичне обґрунтування і практичне відпрацювання підходів до виявлення визначальних чинників, сильних і слабких сторін, можливостей і погроз подальшого реформування та розвитку ЖКГ і підприємств сфери в сучасних умовах господарювання. Це дозволить визначити коло найгостріших проблемних питань та обрати відповідні інструменти для їх вирішення (подолання/попередження/недопущення/мінімізації/локалізації) з метою підвищення якості життя територіальної громади. Отже, наразі назріла необхідність галузевого опрацювання економіко-правових проблем і організаційних питань управління комунальними підприємствами на основі ретельного аналізу ЖКГ України, її міст і регіонів з метою виділення сильних сторін і можливостей вітчизняних комунальників (щоб примножити та з максимальною ефективністю використовувати їх), а також чіткого представлення загроз і слабких сторін (для побудови комунальними підприємствами захисної стратегії або розробки ними заходів щодо рятування від слабкості для нівелювання негативного впливу ймовірних загроз).

У цілому, подальша наукова розробка означених вище та низки суміжних питань стосовно досліджуваної проблематики дозволить підвищити ефективність господарювання й забезпечити економічний розвиток ЖКГ та підприємств сфери локальних природних монополій і, відповідно, сприятиме поліпшенню якості послуг, що надаються ними.

Список використаної літератури

1. Вольнський Г. О некоторых направлениях реформирования жилищно-коммунального хозяйства Украины / Г. Вольнський // Экономика Украины. — 2009. — № 8. — С. 78–84.
2. Димченко О. В. Житлово-комунальне господарство в реформаційному процесі: аналіз, проектування, управління : моногр. / О. В. Димченко ; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. — Х. : ХНАМГ, 2009. — 356 с.

Про державно-приватне партнерство: Закон України від 1 липня 2010 р. № 2404-VI
 Про схвалення Концепції розвитку державно-приватного партнерства у житлово-комунальному господарстві: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2009 р. № 1184-р
 Про затвердження Порядку надання приватним партнерам державному партнеру інформації про виконання договору, укладеного в рамках державно-приватного партнерства: Постанова Кабінету Міністрів України від 9 лютого 2011 р. № 81
 Про затвердження Методики виявлення ризиків, пов'язаних з державно-приватним партнерством, їх оцінки та визначення форми управління ними: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 лютого 2011 р. № 232
 Про затвердження Порядку надання державної підтримки здійсненню державно-приватного партнерства: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 березня 2011 р. № 279
 Деякі питання організації здійснення державно-приватного партнерства: Постанова Кабінету Міністрів України 11 квітня 2011 р. № 384

Рис. 1. Державно-приватне партнерство в ЖКГ України: мета, завдання, учасники, переваги

3. Запатрина І. В. Жилищно-комунальна інфраструктура: реформи і система їх фінансового

обеспечения : моногр. / І. В. Запатрина ; НАН України, Ін-т екон. і прогнозир. — К., 2010. — 336 с.

4. Качала Т. М. Житлово-комунальне господарство в системі міського комплексу : моногр. / Т. М. Качала. — К. : Наукова думка, 2008. — 416 с.
5. Мельник І. Г. Реформування житлово-комунального господарства та регулювання цін і тарифів на житлово-комунальні послуги населенню : дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.02.03 / Дніпропетровський національний ун-т / І. Г. Мельник. — Дніпропетровськ, 2005. — 222 с.
6. Реформування житлово-комунального господарства: теорія, практика, перспективи : моногр. / О. М. Тищенко, М. О. Кизим та ін. — Харків : Видавничий Дім «ІНЖЕК», 2008. — 368 с.
7. Структурні реформи економіки: світовий досвід, інститути, стратегії для України : моногр. / О. І. Амоша, С. С. Аптекар, М. Г. Білопольський та ін. ; ІЕП НАН України, ТНЕУ МОНМС України. — Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2011. — 848 с.
8. Про державно-приватне партнерство : Закон України від 1 липня 2010 р. № 2404-VI // Офіційний вісник України. — 2010. — № 58. — Ст. 1988.
9. Про затвердження Порядку надання приватним партнером державному партнеру інформації про виконання договору, укладеного в рамках державно-приватного партнерства : Постанова Кабінету Міністрів України від 9 лютого 2011 р. № 81 // Офіційний вісник України. — 2011. — № 10. — Ст. 458.
10. Про затвердження Методики виявлення ризиків, пов'язаних з державно-приватним партнерством, їх оцінки та визначення форми управління ними : Постанова Кабінету Міністрів України від 16 лютого 2011 р. № 232 // Офіційний вісник України. — 2011. — № 18. — Ст. 769.
11. Про затвердження Порядку надання державної підтримки здійсненню державно-приватного партнерства : Постанова Кабінету Міністрів України від 17 березня 2011 р. № 279 // Офіційний вісник України. — 2011. — № 21. — Ст. 882.
12. Деякі питання організації здійснення державно-приватного партнерства : Постанова Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2011 р. № 384 // Офіційний вісник України. — 2011. — № 28. — Ст. 1168.
13. Про схвалення Концепції розвитку державно-приватного партнерства у житлово-комунальному господарстві : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2009 р. № 1184-р // Офіційний вісник України. — 2009. — № 78. — Ст. 2650.
14. Про Національний план дій на 2011 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» : Указ Президента України від 27 квітня 2011 р. № 504/2011 // Офіційний вісник України. — 2011. — № 33. — Ст. 1375.
15. Про затвердження Положення про проекти із пріоритетних напрямів соціально-економічного та культурного розвитку (національні проекти) : Постанова Кабінету Міністрів України від 8 грудня 2010 р. № 1255 // Офіційний вісник України. — 2011. — № 3. — Ст. 176.
16. Программа научно-технического развития Донецкой области на период до 2020 года / Донецкая областная государственная администрация. Донецкий областной совет. Национальная академия наук Украины. — Донецк : РА «Ваш Имидж», 2007. — 212 с.
17. Gerrard M. B. What Are Public-Private Partnerships, and How Do They Differ from Privatizations? / M. B. Gerrard // Finance & Development. — 2001. — Vol. 38. — № 3. — P. 7–9.
18. Алпатов А. А. Государственно-частное партнерство: механизмы реализации / А. А. Алпатов, А. В. Пушкин, Р. М. Джапаридзе. — М. : Альпина Паблшерз, 2010. — 198 с.
19. Государственно-частное партнерство: теория и практика / В. Г. Варнавский, А. В. Клименко, В. А. Королев и др. — М. : Изд. дом Гос. ун-та — Высшей школы экономики, 2010. — 287 с.
20. Досвід та перспективи впровадження державно-приватних партнерств в Україні та за кордоном / Б. Винницький, М. Лендшел, Б. Онишук, П. Сегварі. — К. : К. І. С., 2008. — 146 с.
21. Каменева Е. А. Механизмы привлечения инвестиций в коммунальную сферу: государственно-частное партнерство / Е. А. Каменева // Регионология. — 2009. — № 1. — С. 112–119.
22. Соловьев М. Партнерство государства и частного бизнеса: национализация и приватизация / М. Соловьев, Л. Кошкин // Проблемы теории и практики управления. — 2011. — № 3. — С. 19–30.
23. Макогон Ю. В. Национализация и приватизация предприятий (Опыт Франции для Украины) : моногр. / Ю. В. Макогон, В. И. Ляшенко. — Изд. 2-е, испр. и доп. / Мин-во образования и науки Украины ; ДоНУ ; НАН Украины, Ин-т экономики пром-сти. — Донецк, 2009. — 492 с.
24. Вісті в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://economica.com.ua/energy/article/1305236.html>.
25. Про Національну комісію регулювання ринку комунальних послуг України : Закон України від 9 липня 2010 р. № 2479-VI // Голос України. — 2010. — № 134. — 22 липня.
26. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 24. — Ст. 170. — (Зі змін. та допов.).
27. Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги : Постанова Кабінету Міністрів України від 1 червня 2011 р. № 869 // Офіційний вісник України. — 2011. — № 62.
28. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Надійшла до редакції 14.09.2011 р.